

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: ירד מנכסיו : רכוש -

היחס: הביטוי **ירד מנכסיו** מתאר משהו שאיבד את ה**רכוש** שלו.

הביטוי **א'** מתאר משהו שאיבד את ה**ב'** שלו.

תשובה (1): נגזר דינו : דין. האם הביטוי **נגזר דינו** מתאר משהו שאיבד את ה**דין** שלו? לא. הביטוי **נגזר דינו** מתאר משהו שקיבל את ה**דין** שלו.

תשובה (2): בא אל קיצו : קץ. האם הביטוי **בא אל קיצו** מתאר משהו שאיבד את ה**קץ** שלו? לא. הביטוי **בא אל קיצו** מתאר משהו שהגיע ה**קץ** שלו. (קץ = סוף)

תשובה (3): תש כוחו : כוח. האם הביטוי **תש כוחו** מתאר משהו שאיבד את ה**כוח** שלו? כן.

תשובה (4): כבש את יצרו : יצר. האם הביטוי **כבש את יצרו** מתאר משהו שאיבד את ה**יצר** שלו? לא. הביטוי **כבש את יצרו** מתאר משהו שהצליח לשלוט ב**יצר** שלו.

תשובה (3).

2. השאלה: אדריכל : דייר -

היחס: **אדריכל** הוא בעל מקצוע שתפקידו לתכנן מבנים, ו**דייר** הוא מי שגר בהם.

א' הוא בעל מקצוע שמתכנן משהו, ו**ב'** משתמש בו.

תשובה (1): מלצר : סועד. האם **מלצר** הוא בעל מקצוע שמתכנן משהו, ו**סועד** משתמש בו? לא. **מלצר** הוא זה שמגיש ל**סועד** את האוכל.

תשובה (2): מנצח : נגן. האם **מנצח** הוא בעל מקצוע שמתכנן משהו, ו**נגן** משתמש בו? לא. **מנצח** מתאם בין נגני התזמורת.

תשובה (3): נהג : נוסע. האם **נהג** הוא בעל מקצוע שמתכנן משהו, ו**נוסע** משתמש בו? לא.

תשובה (4): מחזאי : צופה. האם **מחזאי** הוא בעל מקצוע שמתכנן משהו, ו**צופה** משתמש בו? כן. **מחזאי** מתכנן הצגות, ו**הצופה** צופה בהן.

תשובה (4).

3. השאלה: הסכמה : חלוקים -

היחס: **חלוקים** הם מי שאין ביניהם **הסכמה**.

ב' הם מי שאין ביניהם **א'**.

תשובה (1): שוני : זהים. האם **זהים** הם מי שאין ביניהם **שוני**? כן.

תשובה (2): אחריות : ערבים. האם **ערבים** הם מי שאין ביניהם **אחריות**? לא. **ערבים** הם מי שנושאים באחריות.

תשובה (3): מפגש : מצטלבים. האם **מצטלבים** הם מי שאין ביניהם **מפגש**? לא. **מצטלבים** הם מי שיש ביניהם **מפגש**.

תשובה (4): חפות : מורשעים. האם **מורשעים** הם מי שאין ביניהם **חפות**? לא.

תשובה (1).

4. השאלה: **חימם : לוהט -**

היחס: **חימם** זה הפך משהו לחם יותר, **ולוהט** זה מאוד חם.
א' זה הפך משהו ל-____ יותר, ו-**ב'** זה מאוד ____.

- תשובה (1): הפחיד: מפחיד. האם **א'** זה הפך משהו ל-____ יותר, ו-**ב'** זה מאוד ____? לא. **הפחיד** זה התנהג באופן **מפחיד** כלפי האחר.
- תשובה (2): אכל: שָׁבַע. האם **א'** זה הפך משהו ל-____ יותר, ו-**ב'** זה מאוד ____? לא. **אכל** זה עשה משהו במטרה להיות **שבע**.
- תשובה (3): עייף: מותש. האם **עייף** זה הפך משהו ל-____ יותר, ו-**מותש** זה מאוד ____? כן. **עייף** זה הפך משהו לעייף, ו**מותש** זה מאוד עייף.
- תשובה (4): ניפץ: מנופץ. האם **א'** זה הפך משהו ל-____ יותר, ו-**ב'** זה מאוד ____? לא. **ניפץ** זה הפך משהו ל**מנופץ**.
- תשובה (3).**

5. השאלה: **להלשין : להתוודות -** (התוודה = חשף בכנות את מעשיו או כוונותיו, להלשין = לחשוף בסתר עבירה של אחר)

היחס: **להתוודות** זה **להלשין** על עצמך.
ב' זה **א'** על עצמך.

- תשובה (1): לבייש: להתבייש. האם **להתבייש** זה **לבייש** על עצמך? לא. **לבייש** זה לגרום לאחר **להתבייש**.
- תשובה (2): לשבח: להתפאר. האם **להתפאר** זה **לשבח** את עצמך? כן. **להתפאר** זה **לשבח** את עצמך.
- תשובה (3): לסכסך: להתווכח. האם **להתווכח** זה **לסכסך** את עצמך? לא. **לסכסך** זה לגרום לאחרים להסתכסך, ואולי **להתווכח**.
- תשובה (4): להעניק: לקבל. האם **לקבל** זה **להעניק** על עצמך? לא. **להעניק ולקבל** הן שתי פעולות משלימות – האחד נותן, השני מקבל.
- תשובה (2).**

6. השאלה: **קת : לחטוב -**

היחס: **קת** היא ידית (בין היתר של גרזן), באמצעותו ניתן **לחטוב**.
א' זה חלק ממשהו שבאמצעותו ניתן **ב'**.

- תשובה (1): תנוך: לשמוע. האם **תנוך** זה חלק ממשהו שבאמצעותו ניתן **לשמוע**? כן. **תנוך** זה חלק מהאוזן באמצעותה ניתן **לשמוע**.
- תשובה (2): גת: לדרוך. האם **גת** זה חלק ממשהו שבאמצעותו ניתן **לדרוך**? לא. **גת** זה בור לדריכת ענבים.
- תשובה (3): מיתר: לפרוט. האם **מיתר** זה חלק ממשהו שבאמצעותו ניתן **לפרוט**? לא. **מיתרים** הם חלק מגיטרה, והפעולה **לפרוט** נעשית על ה**מיתרים**.
- תשובה (4): את: לחפור. האם **את** זה חלק ממשהו שבאמצעותו ניתן **לחפור**? לא. **את** היא כלי עבודה שבאמצעותו ניתן **לחפור**.
- תשובה (1).**

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. לפנינו פסקה קצרה ובה נתונים על חיידק ההליקובקטר פילורי, ושואלים אותנו איזו מהטענות שבתשובות מסבירה אותם.

נסכם בקצרה את הנתונים וניגש לתשובות המוצעות.

בתחילה נכתב שהחיידק נמצא בקיבתם של כל מי שלוקה בכיב קיבה. לפיכך, המצאות החיידק היא תנאי הכרחי לכיב קיבה. בהמשך נכתב שהחיידק נמצא אצל מחצית מבני האדם, אבל רק בקרב 15% מהנשאים שלו מתפתח כיב קיבה. כלומר, החיידק לבדו אינו מספיק להימצאות כיב קיבה (85% מהנשאים לא מפתחים כיב קיבה).

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש תשובה שמסבירה את הנתונים. כלומר, תשובה שמסבירה שהחיידק הוא תנאי הכרחי, אך לא תנאי מספיק. כלומר, צריך להיות עוד משהו נוסף, מעבר לנוכחות החיידק, כדי שיתפתח כיב קיבה.

תשובה (3) לפיה **החיידק הוא רק גורם אחד מכמה גורמים המביאים לידי התפתחות כיב קיבה** (החיידק לבדו אינו מספיק), **אולם הכיבים אינם יכולים להתפתח בלעדיו** (החיידק הוא תנאי הכרחי) מתאימה בדיוק.

תשובה (3).

8. לפנינו פסקה רבת מלל ושואלים אותנו איזו מהטענות שבתשובות אינה משתמעת ממנה.

נתמצת את הפסקה וניגש לבדוק את התשובות המוצעות.

בתחילת הפסקה נכתב שמקובל לחשוב שרק בני אדם, קופי אדם וכלבים מסוגלים לחקות הבעות פנים של בני מינם, אך מחקר חדש גילה שגם הדוב המלאי, חיה שנוטה להתבודדות, מפגין יכולת זו. בהמשך נכתב שהחוקרים מסיקים שמכיוון שלדוב אין קשר אבולוציוני ישיר לאדם כמו קופי האדם, והוא אינה חיה מבוייתת כמו כלבים, ייתכן שהיכולת לחקות הבעות פנים נפוצה יותר ממה שסברו עד כה. כלומר, בעבר האמינו שרק חיות מבוייתות (כלבים) או קרובות לאדם מבחינה אבולוציונית (קופי אדם) יכולות לחקות הבעות פנים של בני מינן, אך המחקר מעיד על כך שיתכן שהיכולת הזו קיימת גם אצל בעלי חיים אחרים.

כעת נבדוק את הטענות שבתשובות. נפסול טענות העולות מן הפסקה.

תשובה (1): הטענה לפיה מקובל לחשוב שיכולתם של הכלבים לחקות הבעות פנים קשורה להיותם חיות מבוייתות עולה מהפסקה. לכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): הטענה לפיה מקובל לחשוב שיכולתם של קופי אדם לחקות הבעות פנים קשורה לקרבה האבולוציונית בינם לבין בני האדם עולה מהפסקה. לכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): הטענה לפיה החוקרים סבורים שהיכולת לחקות הבעות פנים מצויה אצל עוד בעלי חיים שאינם מבוייתים ושאינן קשר אבולוציוני ישיר בינם לבין בני האדם עולה מהפסקה. זו בדיוק המסקנה העולה מהמחקר, ולכן התשובה נפסלת.

פסלנו שלוש תשובות ולפיכך התשובה הנותרת בהכרח נכונה. למען שלמות ההסבר נבדוק גם אותה:

תשובה (4): ההתבודדות של הדוב אמנם מוזכרת כאחד המאפיינים שלו, אך לא נטען שיש קשר בין אפיון זה ליכולת לחקות הבעות פנים. כל שנכתב הוא שעובדה שגם דובים יכולים לחקות הבעות פנים של בני מינם מעידה על כך שיכולות להיות חיות נוספות בעלות אותה יכולת. כלומר, הטענה אינה עולה מהפסקה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

9.

לפנינו שאלת כללים. עלינו למצוא היכן כדאי לעידו וטליה להתחתן כך שכמה שיותר מאחיהם יגיעו לחתונה לפי שני תנאים נתונים.

נקרא את התנאים ונבדוק בעזרתם את התשובות המוצעות:

תשובה (1): בקיץ בישראל. לפי התנאי הראשון האחים שבשם העיר שבה הם גרים מופיעה האות 'נ' יבואו לחתונה רק אם היא תיערך בארצם. לכן, אח של טליה שגר בדנבר שבארה"ב לא יגיע לחתונה כיוון שאינה נערכת בארצו. מכיוון שהחתונה נערכת בקיץ, התנאי השני (לפיו אחים שבשם העיר בה הם גרים מופיעה האות 'נ' לא יבואו לחתונה אם תיערך בחורף) לא רלוונטי, ושאר **שלושת האחים יגיעו לחתונה**.

תשובה (2): בקיץ בארה"ב. לפי התנאי הראשון האחים שבשם העיר שבה הם גרים מופיעה העיר 'נ' יבואו לחתונה רק אם היא תיערך בארצם. לכן, שני האחים של עידו, זה שגר ביבנה בישראל וזה שגר בדימונה ישראל, לא יגיעו לחתונה כיוון שאינה נערכת בארצם. לפיכך, **רק שני אחים יגיעו לחתונה**, ואין טעם לבדוק את התנאי השני. התשובה נפסלת.

תשובה (3): בחורף בישראל. לפי התנאי הראשון האחים שבשם העיר שבה הם גרים מופיעה העיר 'נ' יבואו לחתונה רק אם היא תיערך בארצם. לכן, אח של טליה שגר בדנבר שבארה"ב לא יגיע לחתונה כיוון שאינה נערכת בארצו. לפי התנאי השני האחים שבשם העיר שבה הם גרים מופיעה העיר 'נ' יבואו לחתונה רק אם היא תיערך בקיץ. לכן, גם שלושת האחים האחרים (זה שגר במילוקי ארה"ב, ואלו שגרים ביבנה ובדימונה בישראל) לא יגיעו לחתונה כיוון שהיא נערכת בחורף. לפיכך, **אף אחד מארבעת האחים לא יגיע לחתונה**. התשובה נפסלת.

תשובה (4): בחורף בארה"ב. לפי התנאי השני האחים שבשם העיר שבה הם גרים מופיעה העיר 'נ' יבואו לחתונה רק אם היא תיערך בקיץ. לכן, שלושה מהאחים (זה שגר במילוקי ארה"ב, ואלו שגרים ביבנה ובדימונה בישראל) לא יגיעו לחתונה כיוון שהיא נערכת בחורף. כבר עכשיו ניתן לפסול את התשובה.

תשובה (1).

10.

נתון קטע מתוך דבריו של פרופסור הופקינס, ושואלים אותנו מהו הנושא המרכזי בקטע.

נענה על השאלה במילים שלנו, וניגש לבדוק את התשובות המוצעות.

בחלק הראשון של הפסקה פרופ' הופקינס מסביר שלפי המקרא, הבצורת גרמה לעם ישראל לעזוב את ארץ כנען ולעבור למצרים. בחלק השני של הפסקה הוא מציין שגם בהמשך ההיסטוריה של עם ישראל, הבצורת והשפע מילאו תפקיד חשוב: המנהיגים השתמשו באיום של בצורת כדי להזהיר את העם, והבטיחו גשם ושפע כתגמול על קיום המצוות.

לפיכך, הפסקה עוסקת בהשפעה של הבצורת והגשם על הסיפור ההיסטורי והדתי של עם ישראל לפי המקרא.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (1) לפיה הנושא המרכזי בדבריו של הופקינס הוא **חשיבותו של הגשם בתולדות עם ישראל** מתאימה בדיוק.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות ונפסול אותן:

תשובה (2): בחלק הראשון של הפסקה אמנם נכתב שאחד הגורמים שגרם לעם ישראל לעזוב את ארץ כנען הוא בצורת, אך חסרה פה התייחסות לחלק השני שלה לפיו המנהיגים השתמשו בגשמים כדי לשלוט בעם.

תשובה (3): בחלק השני של הפסקה אמנם נכתב שהמנהיגים השתמשו בגשמים כדי לשלוט בעם, אך חסרה התייחסות לחלק הראשון שלה לפיו הבצורת גרמה להם לעזוב את כנען.

תשובה (4): צעדי הראשונים של עם ישראל על במת ההיסטוריה – בתחילת הפסקה נאמר ש"צעדי הראשונים של עם ישראל על במת ההיסטוריה הושפעו מסדרה של שנות בצורת..." , אך לאחר מכן עוברת הפסקה לדבר על המשך הדרך, לכן לא ניתן לומר שהנושא המרכזי בפסקה הוא **הצעדים הראשונים** של עם ישראל על במת ההיסטוריה.

תשובה (1).

11. נתון משפט שניתן להבינו בכמה דרכים, ושואלים אותנו איזו מן האפשרויות שבתשובות **אינה** אחת מהדרכים האלו.

המשפט: **מאבקה של גזברית המחלקה החדשה ברשות השידור נמשך.**

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): המאבק שהגזברית מנהלת נגד המחלקה החדשה ברשות השידור נמשך. ניתן להבין מהמשפט שהמאבק של גזברית המחלקה החדשה מתנהל נגד רשות השידור (מאבקה של... ברשות השידור) אך **לא** ניתן להבין ממנו שהמאבק של הגזברית מתנהל נגד המחלקה החדשה ברשות השידור. זו התשובה הנכונה.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות:

תשובה (2): ניתן להבין מהמשפט שהגזברית החדשה של המחלקה (=גזברית המחלקה החדשה) מנהלת מאבק נגד רשות השידור (=מאבקה של... ברשות השידור), ושהוא נמשך. לכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): ניתן להבין מהמשפט שהמאבק שהגזברית של המחלקה החדשה שהוקמה ברשות השידור (=גזברית המחלקה החדשה ברשות השידור) מנהלת נמשך. לכן התשובה נפסלת.

תשובה (4): ניתן להבין מהמשפט שהמאבק שהגזברית של המחלקה החדשה (=גזברית המחלקה החדשה) מנהלת נגד רשות השידור (=ברשות השידור) נמשך. לכן התשובה נפסלת.

תשובה (1).

12. לפנינו פסקה רבת מלל העוסקת בחיבור מהמאה השלוש עשרה, ושואלים אותנו מה הביטוי לבחינה היסטורית של אומנות בחיבור המתואר.

נענה על השאלה במילים שלנו, וניגש לתשובות המוצעות.

בתחילת הפסקה נאמר שהביטוי המוקדם ביותר לבחינה היסטורית של אומנות מופיע בחיבור מהמאה ה-13 על חיי הטרובדורים, זמרים נודדים. בהמשך, מוסבר שהביוגרפיות של הטרובדורים מסודרות לפי סדר כרונולוגי, ונאמר ש"החידוש בחיבור אינו נעוץ בכך, אלא בעובדה שניתן בו ביטוי לתפיסה שזמרת הטרובדורים הייתה בראשיתה דלה בתכנים ובצורות, ושהיא השתפרה בהדרגה עד שהפכה, לבסוף, לעשירה ושופעת". כלומר, הסידור הכרונולוגי כשלעצמו איננו הבחינה ההיסטורית. הביטוי לבחינה ההיסטורית הוא עצם ההבחנה בשינוי איכותי לאורך זמן: מהתחלה פשוטה ודלה אל עבר שיא של עושר ושפע. זהו הקשר בין **חלוף הזמן לבין השינוי באומנות.**

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש תשובה ברוח דברים אלה.

תשובה (3) לפיה הביטוי לבחינה היסטורית של אומנות בחיבור המתואר הוא הקישור שנעשה בין חלוף הזמן ובין השינוי שחל בזמרת הטרובדורים מתאימה בדיוק.

תשובה (3).

13. נתון ציטוט מתוך דבריו של פילוסוף מסוים, ושואלים אותנו איזו מהטענות שבתשובות עולה מדבריו.

בתחילת הפסקה, הפילוסוף מתאר מצב שבו הוא מבחין באדם שנכנס לגן הציבורי, ומסביר שאותו אדם נתפס בעיניו גם כאובייקט וגם כסובייקט. בהמשך מסביר הפילוסוף את דבריו:

כאובייקט, מבחינת הפילוסוף האדם הוא כמו כל שאר החפצים שבגן, ולקשרים בינם לבין עצמם אין חשיבות. **כסובייקט**, הפילוסוף מכיר בכך שלאותו אדם יש נקודת מבט עצמאית, ממש כמו לפילוסוף עצמו. כלומר, הוא תופס את האובייקטים סביבו מנקודת מבט שונה, וזו מתקיימת במקביל לזו של הפילוסוף.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש טענה העולה מדבריו:

תשובה (1): מדברי הפילוסוף עולה שבני אדם נתפסים גם כאובייקטים וגם כסובייקטים. מכאן שהטענה לפיה רק דברים שאינם בני אדם, כמו צמחים וחפצים, יכולים להיתפס כאובייקטים אינה נכונה. לכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): הפילוסוף מתמקד בתפיסה שלו עצמו. כלומר, מה קורה כשהוא רואה אדם אחר כסובייקט. אין דרישה הדדית שגם האדם השני יתפוס אותו כך. לכן גם תשובה זו אינה עולה מדבריו והיא נפסלת.

תשובה (3): תפיסתו של דבר-מה כסובייקט נבדלת מתפיסתו כאובייקט בכך שהיא מחייבת את האדם לא רק לתפוס את נוכחותו של הדבר בסביבתו, אלא גם להכיר בקיומה של נקודת מבט אחרת מזו שלו. זוהי

בדיוק התמצית של דברי הפילוסוף. הוא מדגיש שהתפיסה כסובייקט כוללת הכרה בנקודת מבט עצמאית של האדם האחר, מעבר לעצם נוכחותו בעולם. כלומר, מעבר להיותו אובייקט.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את התשובה הנותרת:

תשובה (4): הפילוסוף אינו אומר שהקשרים שהזולת מקיים עם האובייקטים שסביבו צריכים להיות זהים לקשרים שהוא עצמו מקיים איתם, אלא להפך: הוא מדגיש שיש **נקודת מבט אחרת**, שונה משלו, אך קיימת במקביל. לכן גם טענה זו אינה עולה מדבריו, והתשובה נפסלת.

תשובה (3).

14. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (2): ד"ר טל **שותפה** להמלצת משרד הבריאות לציבור **שלא לקנות** ירקות שרוססו בחומר ההדברה "טרמל", המלצה המתבססת על הטענה שבירקות שלא רוססו עלול להתפתח עובש רעיל, **אך הוא מסוכן לבריאות פחות** משאריות חומרי ההדברה. לדבריה, טענה זו נכונה, **ולא זו בלבד, אלא** ששכיחות נזקי הריסוס גבוהה פי כמה וכמה משכיחות הופעתו של העובש.

הסבר: בתחילת הפסקה נאמר שד"ר טל תומכת בטענת משרד הבריאות שעדיף לקנות ירקות שלא עברו ריסוס, מכיוון ששאריות חומרי ההדברה מסוכנים יותר מעובש שעלול להתפתח בירקות שלא רוססו. בהמשך מחזקת הד"ר את הטענה, ומוסיפה כי שכיחות נזקי הריסוס גבוהה פי כמה וכמה מהשכיחות של הופעת העובש, ולכן הסיכון שבהדברה רב במיוחד.

תשובה (2).

15. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (1): אמיר הציץ בארון ולא מצא את הסוכריות שהניח שם. הוא נזף באחותו מרב על שזללה את כל הסוכריות שהיו בארון, והיא השיבה לו שלא אכלה אלא כמחציתן. **לולא** סבר אמיר שמרב **משקרת**, ודאי היה מחפש שוב בארון את הסוכריות שאחותו לא אכלה. (לולא = אם לא)

הסבר: בתחילת הפסקה מסופר שאמיר חיפש את הסוכריות בארון אך לא מצא אותן, ולכן האשים את אחותו מרב שזללה את כולן. בהמשך מרב טוענת שאכלה רק מחצית מהסוכריות (= לא אכלה אלא כמחציתן) לסיום מוסבר שאם אמיר לא היה חושב שמירב משקרת (= לולא סבר אמיר שמרב משקרת), הוא ודאי היה מחפש שוב את שאריות הסוכריות, אך מאחר שסבר שהיא משקרת, הוא ויתר על כך. מתקבל משפט הגיוני, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

16. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (1): במוח מתקיים איזון בין החומר דופמין לבין החומר אצטילכולין, שהשפעתו מנוגדת להשפעת הדופמין. הפרת האיזון הזה בשל מחסור בדופמין היא אחד הגורמים למחלת הפרקינסון. דופמין אינו יכול לעבור מן הדם למוח, ולכן אי אפשר לחדש את מלאי הדופמין במוח באמצעות נטילתו כתרופה. לפיכך, **כמה תרופות למחלת הפרקינסון מבוססות דווקא על הפחתת ייצור האצטילכולין**. הדבר דומה לכך שאם הבלמים במכונית אינם פועלים כראוי, דרך חלופית להאט את מהירות הנסיעה היא הסרת הרגל מדוושת הדלק.

הסבר: בתחילת הפסקה מוסבר שבמוח קיים איזון בין דופמין לאצטילכולין, חומרים בעלי השפעה מנוגדת, ושהפרת האיזון בגלל מחסור בדופמין עלולה לגרום למחלת פרקינסון. בהמשך מוסבר שדופמין לא יכול לעבור ישירות מהדם למוח, ולכן אין אפשרות לטפל במחסור באמצעות נטילה ישירה של דופמין. לסיום מוסבר כי מסיבה זו (= לפיכך) יש תרופות לפרקינסון שמפחיתות דווקא את רמת האצטילכולין (כדי להשיב את האיזון), בדומה לכך שכאשר הבלמים במכונית אינם פועלים, ניתן להאט באמצעות הפחתת הלחיצה על דוושת הגז.

מתקבלת פסקה הגיונית, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

- 17.** לפנינו פסקה רבת מלל המתארת מקרה המבוסס על מנגנון פסיכולוגי כלשהו, ומבקשים שנמצא בתשובות מקרה נוסף שעשוי להתבסס על אותו מנגנון.
- נקרא את הפסקה ונסה להבין את המנגנון הפסיכולוגי המתואר בה.
- בתחילת הפסקה מוסבר כי בארצות הברית המעסיק מפריש כסף לקרן הפנסיה של העובד **רק אם העובד מביע את רצונו בכך**, בדרך כלל על ידי חתימה על טופס. בהמשך, מתואר ממצא של חוקרים שלפיו אם הופכים את ההליך, כלומר דורשים חתימה **רק ממי שאינו מעוניין**, שיעור העובדים שמצטרפים לקרן דווקא עולה בצורה משמעותית. לפיכך, החוקרים שיערו כי העדפת העובדים מתבססת על מנגנון פסיכולוגי שמשפיע על קבלת ההחלטות שלהם.
- נראה כי המקרה מתאר את הנטייה של אנשים להישאר עם האפשרות שנקבעה להם מראש, גם כשיש להם אפשרות לבחור אחרת. בדוגמה בפסקה: כאשר צריך לחתום כדי להצטרף, מצטרפים מעט, וכאשר צריך לחתום כדי לנותן, מצטרפים הרבה. כלומר, מה שנקבע כברירת מחדל משפיע בצורה חזקה על הבחירה בפועל.
- כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש מקרה המתבסס על אותו מנגנון פסיכולוגי:
- נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (4) לפיה **באחד החוגים באוניברסיטה תוכנית הלימודים מחייבת לימודי לטינית, אך הסטודנטים רשאים להמיר את לימודי הלטינית בלימודי יוונית. רק מיעוט מן הסטודנטים בוחר ללמוד יוונית** מתאימה בדיוק. מתואר מקרה שבו לטינית היא ברירת המחדל. אפשר להמיר אותה בלימודי יוונית, אך הרוב נשארים עם לטינית. גם כאן ברירת המחדל קובעת את ההתנהגות, ולכן מדובר במקרה המתבסס על מנגנון פסיכולוגי דומה לזה שהוצג בפסקה. זו התשובה הנכונה.
- תשובה (4).**

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

- 18.** נשאלנו מה רצה השופט חיים כהן לרמוז בכותרת מאמרו "סכלות ו/או איווולת" (שורה 1).
- נענה על השאלה במילים שלנו בטרם ניגש לתשובות.
- כבר בפסקה הראשונה נכתב שבמאמרו "סכלות ו/או איווולת" תוקף השופט כהן את השימוש ב"ו/או" ואף מכנה אותו "תועבה לשונית" ו"שיבוש מכוער ופגם אסתטי". כלומר, הוא מתנגד לשימוש בו ורואה בו בעיה לשונית. לכן כותרת המאמר עצמה "סכלות ו/או איווולת" רומזת בביקורתיות על עצם השימוש בצירוף הזה. (סכלות, איווולת = טיפשות)
- כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (4)** לפיה השופט חיים כהן רצה לרמוז בכותרת המאמר "סכלות ו/או איווולת" **שיש טעם לפגם בשימוש בצירוף "ו/או"** מתאימה בדיוק.
- תשובה (4).**

- 19.** נשאלנו איזו מן הטענות הבאות מבטאת את עמדתו של השופט כהן בנוגע למשפט "יוסי ודני יוכלו לקבל חזקה על הבית" לפי הפסקה השנייה.
- בתחילת הפסקה מציין השופט כהן שהמשפט "יוסי ודני יוכלו לקבל חזקה על הבית" הוא דו-משמעי, כיוון שלא ברור אם החזקה על הבית יכולה לעבור רק לאחד מהם, או שמא הבית חייב לעבור לחזקתם משותפת. בהמשך הוא מוסיף כי גם המשפט "יוסי או דני יוכלו לקבל חזקה על הבית" מביא לבעיה דומה, כי אמנם ברור ממנו שכל אחד מהם רשאי לקבל את החזקה בנפרד, אך ייתכן שאפשר להסיק ממנו כי יש באפשרות השניים לקבל חזקה משותפת. כלומר, החלפה של "ו" ב"או" אינה פותרת את אי בהירות.
- בסוף הפסקה טוען כהן ש"הניסיון לפתור עמימיות ממין זה באמצעות השימוש בצירוף "ו/או" נועד לכישלון, שכן מגוון לצפות שצירוף של שני מונחים דו-משמעיים ייצור מונח ברור וחד-משמעי". כלומר, לדבריו לא ניתן לפתור את דו-המשמעות בשני המשפטים באמצעות שימוש ב-"ו/או".
- נסכם:** לפי כהן שני המשפטים: "יוסי ודני..." ו"יוסי או דני..." הם דו-משמעיים, וגם אם היה כתוב "יוסי ו/או דני", הדו-משמעות הייתה נשמרת.
- נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (1)** מתאימה בדיוק.
- תשובה (1).**

20.

נשאלנו איזו מן הטענות שבתשובות בנוגע למקרה פוליסת הביטוח נכונה.

נתמצת את הפסקה וניגש לבדוק את התשובות המוצעות.

בפסקה השלישית השופט כהן מספר על מקרה משפטי שהגיע לפתחו: בפוליסת ביטוח נכתב כי הרכוש מבוטח מפני נזק שייגרם "מ- x או מ- y ". בפועל, נגרם נזק מ- x בלבד, ולא מ- y . חברת הביטוח ניסתה להתחמק מתשלום, בטענה שהפוליסה מתנה את קבלת הפיצוי בנזק שנגרם גם מ- x וגם מ- y . כלומר, היא פירשה את הביטוי "או" כאילו מדובר בדרישה ששני הדברים יקרו יחד, פירוש שמחמיר עם המבוטח. השופט כהן דחה את הפרשנות הזו, והבהיר שבמקרה הזה יש להעדיף את ה"או" שבצירוף. כלומר, לדעתו של כהן, אין צורך ששני הגורמים x ו- y יתקיימו יחד, ומספיק שאחד מהם התקיים כדי שהמבוטח יהיה זכאי לפיצוי.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (2) לפיה במקרה של פוליסת הביטוח **חברת הביטוח**

טענה כי משמעות הביטוי x או y שקולה למשמעות הביטוי x ו- y יחדיו, ואילו לפי השופט כהן הביטוי

אינו חד-משמעי, ובמקרה זה יש להתייחס ל"או" שבצירוף מתאימה בדיוק.

תשובה (2).

21.

נשאלנו מה כוונת המילה "להפך" בשורה 22.

תחילה נקרא את המשפט הרלוונטי בקטע. בשורות 20-24 נכתב: "...מכתב מקורא אנונימי שביקש להחזיר את כבודו האבוד של ה"או". אותו קורא כתב כי השימושים בצירוף שמקורם בעצלות, **אין בהם כל רע, להפך: עצלות זו משמשת בסיס למילים ולביטויים חדשים רבים בשפה...**"

המילה "להפך" כאן באה לבטא ניגוד לטענה הקודמת של השופט כהן, שלפיה עצלות לשונית היא שלילית. הקורא האנונימי אומר: לא זו בלבד שעצלות אינה שלילית, להפך, היא אפילו תורמת לשפה. כלומר, הקורא טוען שדווקא יש תועלת ב"שימושים שמקורם בעצלות".

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (1) לפיה כוונת המילה "להפך" בהקשר של המשפט היא **יש בהם טוב** מתאימה בדיוק.

תשובה (1).

22.

נשאלנו מה כוונתו של הקורא האנונימי ב"מייעל את השפה".

נענה על התשובה במילים שלנו, וניגש לבדוק את התשובות המוצעות

בפסקה האחרונה טוען הקורא האנונימי בשימוש בצירוף "או", שמקורו בעצלות, "אין כל רע, להפך: עצלות זו משמשת בסיס למילים ולביטויים חדשים רבים בשפה, שכל אחד מהם בא לבטא מושג מורכב, אשר לולא הומצאה עבורו מילה לא היה מנוס מלהסבירו במספר רב של מילים". מיד לאחר מכן הוא מוסיף שהשימוש בצירוף **מייעל את השפה**.

לפיכך, היעילות נובעת מהיכולת לבטא רעיון מורכב בקיצור, במקום לפרט אותו באריכות.

נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש תשובה ברוח דברים אלה.

תשובה (2) לפיה משמעות הביטוי "מייעל את השפה" בפסקה זו היא **מבטא אותו רעיון במספר קטן יותר של מילים** מתאימה בדיוק.

תשובה (2).

23.

נתבקשנו למצוא בתשובות את המבנה הנכון של הקטע.

נסכם אותו בקצרה וניגש לתשובות המוצעות.

בפסקה הראשונה **מוצג לנו מאמרו** של השופט חיים כהן בו הוא **מותח ביקורת על השימוש הרווח בצירוף "או"**. בפסקאות השנייה והשלישית הוא **מסביר את הבעיות שבו**, וממחיש זאת באמצעות **דוגמאות** (כמו ניסוח משפטי עמום או פוליסת ביטוח). בפסקה הרביעית והאחרונה מובאת **דעה מנוגדת** של קורא אנונימי שתומך בשימוש ב"או" ומציג **נימוקים** משלו: שהצירוף מייעל את השפה, חוסך במילים, ומשמש במקרים רבים בצורה מועילה.

תשובה (2) לפיה מבנה הקטע הוא: **הצגת מאמר** ← **הטענות המרכזיות של המאמר ודוגמאות מן המאמר** ← **דעה הפוכה מן הדעה המוצגת במאמר והנימוקים לה** מתאימה בדיוק.

למען שלמות ההסבר נראה מדוע שאר התשובות אינן נכונות:

תשובה (1): המאמר אינו מתאר יתרונות שבשימוש בצירוף ו/או. התשובה נפסלת.

תשובה (3): המאמר אינו טוען בעד השימוש בצירוף ו/או, אלא רק נגדו. התשובה נפסלת.

תשובה (4): הקטע מסתיים בטענות של הקורא האנונימי בעד השימוש בצירוף ו/או, ולא בביקורת נוספת על השימוש בו. התשובה נפסלת.

תשובה (2).